

Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Hatice GEDİK

Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi,
Aksaray, Türkiye htgedik@gmail.com

(Sorumlu Yazar/Corresponding Author)

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi

Geliş: 17.08.2023

Kabul: 04.10.2023

Yayın: 29.10.2023

Anahtar Kelimeler:

Öğretmen Adayı,

Covid-19,

Pandemi,

Uzaktan Eğitim.

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan faaliyetlerle ilgili düşüncelerini tespit etmek amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'de bir devlet üniversitesinde 2020-2021 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmüş olan 84 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Verilerin toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizine tabi tutularak değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonuçları, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Covid-19 Pandemisi sürecinde gerçekleştirilen "Uzaktan Eğitim" sistemi hakkındaki düşüncelerinin genel olarak olumsuz olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların çoğu uzaktan eğitimin yeterli olmadığını ve yüzyüze eğitime dönülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim sisteminde yürütülen derslerde daha fazla etkileşim sağlanabilmesi için teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesi, ders sürelerinin artırılması, uzaktan eğitim sistemi üzerinden yürütülen sınavlarda teknik sorunların ve kopyanın önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması, kaygı düzeyleri artan öğretmen adaylarına psikolojik destek sağlanması ve salgın koşullarında gerekli tedbirlerin alınarak yüz yüze eğitime geçilmesi faydalı olacaktır.

Viewpoints of Prospective Social Studies Teachers About The Distance Education Process During The Pandemic Period

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 17.08.2023

Accepted: 04.10.2023

Published: 29.10.2023

Keywords:

Teacher Candidate,

Covid-19,

Pandemic,

Distance Education.

The aim of this research is to determine the views of social studies teacher candidates on distance education activities during the Covid-19 Pandemic process. In the study, the case study design, one of the qualitative research methods, was used in order to determine the opinions of pre-service social studies teachers about the activities carried out through the distance education system during the Covid-19 Pandemic. The study group of the research consists of 84 social studies teacher candidates who studied at a public university in Turkey in the 2020-2021 academic year. A semi-structured interview form prepared by the researcher was used for data collection. The data were evaluated by content analysis. Considering the results of the study, it was seen that the opinions of social studies teacher candidates about the "Distance Education" system implemented during the Covid-19 Pandemic process were generally negative. Most of the participants stated that distance education is not sufficient and that face-to-face education should be returned. In order to provide more interaction in the courses carried out in the distance education system, it would be beneficial to eliminate the technical infrastructure deficiencies, increase the duration of the courses, take necessary measures to prevent technical problems and copying in the exams carried out through the distance education system, provide psychological support to prospective teachers with increased anxiety levels, and switch to face-to-face education by taking necessary measures in epidemic conditions.

Atıf/Citation: Gedik, H. (2023). Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi (AKEF) Dergisi*, 5(3), 1272-1292.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS, 1984) tarafından sosyal bilgilerin genel amaçları; “Bilgili, demokratik değer ve tutumlara sahip ve bunları davranışa dönüştürebilmek için gerekli olan becerilerle donatılmış etkin demokratik vatandaşlar yetiştirmek” şeklinde belirlenmiştir. NCSS'ye (1990) göre, sosyal bilgiler için önemli olan temel düşünme becerileri arasında bilgisayar, TV, internet kullanma gibi teknik beceriler de bulunmaktadır. Gelişen teknolojik imkânların eğitim-öğretim faaliyetlerinde etkin bir şekilde kullanılması, öğrenme ortamlarının daha verimli bir hale gelmesini sağlamaktadır. Sosyal bilgiler, her açıdan farklılaşan ülke ve dünya şartlarında bilgiye dayanan kararlar alarak sorunları çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşerî bilimlerden aldığı bilgileri ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır (Öztürk, 2005). Bilim ve teknoloji alanında gerçekleşen hızlı değişiklikler, bireyin ve toplumun sürekli farklılaşan ihtiyaçları, öğrenme ve öğretme yaklaşımlarındaki yenilikler ve gelişmeler, vatandaşlardan beklenen rolleri de doğrudan etkilemektedir (MEB, 2018). Covid-19 Pandemisi'nin gündeme gelmesiyle birlikte günlük hayatta ve eğitim süreçlerinde teknolojik imkânları etkili bir şekilde kullanmanın çok önemli olduğu anlaşılmıştır.

Teknolojik ilerleme, bilgi edinme ve iletişim sağlama yöntemlerini değiştirmiş, bilgi kaynaklarının ve hizmetlerinin sunulma biçimlerini de etkilemiş ve farklılaştırmıştır (Özel, 2016). İletişim uyduları, cep telefonları, bilgisayar ve internet kişiler arasındaki iletişimi çok kolay ve çok hızlı bir hale getirmiştir. Buna paralel olarak insanlararası ve toplumlararası etkileşim ve bilgi akışı artmıştır (Yeşiltaş, 2019). 1980 yılından itibaren, bilgi ve iletişim teknolojilerinde (BİT) görülen hızlı gelişmeler, günümüz toplumlarının bütün sistemlerini büyük ölçüde etkilemiş durumdadır. Bilginin işlenmesinde, depolanmasında, çoğaltılmasında ve paylaşılmasında BİT oldukça önemli rol oynamaktadır. Eğitim sistemi bu gelişmelerden etkilenen sistemlerden biridir (Göktaş, Yıldırım & Yıldırım, 2008). Türkiye'de gerçekleştirilen Milli Eğitim Şuraları, Türkiye Bilişim Şuraları, Vizyon 2023 Strateji Belgesi ve Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) gibi teknoloji politikalarında alınan kararlar arasında; teknolojik alt yapının sağlanması, eğitim sisteminin değişen ve gelişen şartlara uygun bir şekilde güncellenmesi, elektronik ders içeriklerinin hazırlanması gibi kararlar alınmıştır (Tekin & Polat, 2014). Eğitim kurumları, hızlı teknolojik gelişmelerin sonucu olarak ortaya çıkan çeşitli iletişim araçlarını halkın öğrenme gereksinimlerini karşılamak amacıyla farklı mekânlarda kullanarak hizmet vermeye devam etmektedirler (Usta, 2007).

Gelişen teknoloji araçlarını etkin bir şekilde kullanan kişilerin artması, sosyal hayatı büyük ölçüde etkilemiştir. Buna paralel olarak eğitim alanında da önemli gelişmeler olmuş, teknoloji tabanlı uzaktan eğitim sistemi kullanılmaya başlanmıştır (Koç, 2021). İletişim teknolojileri marifetiyle gerçekleştirilebilen uzaktan eğitim sistemi, öğretmenlerin ve öğrencilerin mekân ve zaman bakımından bir arada olmalarını gerektirmez (Aşkan & Usta, 2022). Eğitim-öğretim faaliyetlerinin mekândan ve zamandan bağımsız olarak yapılabilmesinin teknoloji alanındaki gelişmelerle mümkün olabildiği görülmektedir.

Dünyada uzaktan eğitim faaliyetleri üç aşamalı bir gelişim süreci izlemiştir. İlk olarak mektupla yazışma yöntemi ile uzaktan eğitim faaliyetleri (1720) başlatılmıştır. İkinci olarak radyo ve televizyon gibi işitsel ve görsel araçlar kullanılarak (1925) uzaktan eğitim faaliyetleri devam ettirilmiştir. Teknolojik imkânların artmasıyla; Açık Üniversite (1970), Telekonferans (1980), İnternet-Web araçları (1990 ve sonrası) uzaktan eğitim olanaklarının gelişmesini sağlamıştır. 1990'lı yıllardan sonra “Bilgi İletişim Teknolojileri” uzaktan eğitimde vazgeçilmez araçlar olmuşlardır. 2000'li yıllar ile birlikte eğitim-öğretim faaliyetlerinde internet kullanımını artmaya devam etmiştir (Bozkurt, 2016). Geçmişten günümüze doğru eğitim-öğretim faaliyetleri teknolojik gelişmelerden etkilenmiştir.

Türkiye'de uzaktan eğitim, 1923'ten 1954'e kadar öneri ve tartışma seviyesinde kalmıştır. 1927 yılında okuryazar olmayan vatandaşlara okuma-yazma öğretilmesi amacıyla gündeme gelen mektupla uzaktan eğitim uygulamaları gerçekleştirilememiştir (Alkan, 1987). Çoğu okuryazar olmayan vatandaşlara öğretmensiz okuma-yazma öğretilmeyeceği (Kaya & Odabaşı, 1996) algısı dolayısıyla, bu dönemde yüzyüze eğitime alternatif olarak uzaktan eğitimin yeterli olamayacağı düşüncesi hakim olmuştur.

1956 yılında mektupla öğrenim şeklinde uzaktan eğitim uygulaması başlatılmış, 1960 yılında “Mektupla Öğretim Merkezi” oluşturulmuştur. 1968 yılında TRT tarafından eğitsel programlar yayımlanmaya başlamış, 1974 yılında “Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu” (YAYKUR) oluşturulmuştur. 1982 yılında yürürlüğe giren “2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu” ile üniversitelere yükseköğretim düzeyinde uzaktan eğitim yapma görevi verilmiştir. 1982’de uzaktan eğitim faaliyetlerini yürütme görevini Anadolu Üniversitesi üstlenmiştir. Anadolu Üniversitesi bünyesinde, uzaktan eğitim konusunda öğretim, araştırma, yayın faaliyetleri yapmak amacıyla “Açık Öğretim Fakültesi” kurulmuştur. 1996’dan itibaren uzaktan eğitim, internet aracılığıyla bilişim tabanlı olarak devam etmiş, Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Enformatik Enstitüsü’nde uzaktan eğitim çalışmaları başlatılmıştır. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 14 Aralık 1999’da Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Eğitim Yönetmeliği hazırlanmıştır. 2000 yılında Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Projesi başlatılmıştır. 2001 yılında Türkiye’de internete dayalı ilk önlisans programı, Bilgi Yönetimi Programı, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi’nde açılmıştır. Bilgisayar ve internet teknolojilerine dayanan öğrenme içerikleri ve öğrenme ortamlarının kullanılmaya başlanması ile birlikte öğrenme fırsatlarının sunumunda çeşitlilik oluşmuştur. E-öğrenme kavramı, eğitim alanında bulunan birçok özel ve kamu kuruluşu tarafından kullanılmaya başlanmıştır (Bozkurt, 2017; Kaya, 2019; Özarslan & Ozan, 2014). Hayat boyu öğrenmenin bir parçası olan ve örgün eğitime alternatif olarak görülen uzaktan eğitim şekli, Covid-19 Pandemisi öncesinde de pek çok ülkede farklı sektörlerde kullanılmaktaydı. 2015 yılında Amerika’da 6 milyondan fazla öğrencinin uzaktan eğitim aldığı bilinmektedir (Allen & Seaman, 2017). Teknolojik araçların sağladığı imkânlarla farklı şekillerde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetlerinin, Covid-19 Pandemisi ilan edilene kadar sınırlı ölçüde kullanıldığı görülmektedir.

Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim

İnsanlık tarihi incelendiğinde; savaşlar, terör, doğal afetler, salgın hastalıklar eğitim süreçlerini aksatan en önemli sebepler arasında görülmektedir (Kahraman, 2020). 2019 senesinin Aralık ayında, Çin’de bulunan Wuhan adlı şehirde farklı bir virüse bağlı olduğu tahmin edilen zatürre vakaları bildirilmiş, yeni virüse “Koronavirüs” adı verilmiştir. Bu virüsün (Covid-19) sebep olduğu salgın dolayısıyla, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020’de “Pandemi” ilanı açıklanmıştır (WHO, 2020). Hızlı bir şekilde tüm dünyaya yayılmış olan Covid-19 salgını; sağlık, eğitim, ekonomi ve turizm sektörleri başta olmak üzere insan hayatını son derece olumsuz etkilemiştir. Salgının yayılmasını yavaşlatmak ve olumsuz etkilerini azaltmak için birçok ülkede eğitime ara verilmesi kararı alınmıştır (Miks & McIlwaine, 2020). Toplum sağlığı konusunda oluşan endişe, Türkiye’de de eğitim-öğretim süreçlerini etkilemiştir.

Türkiye tarihinde Koronavirüs Pandemisi öncesinde, sağlık problemleri dolayısıyla eğitimde aksaklık yaşandığı görülmemiştir. Çünkü daha önceki salgınların bölgesel olması, eğitimi aksatmadan çözüm bulunmasına olanak tanımıştır. Salgınların meydana geldiği bölgelerde bulunan okullarda tedbirler alınması suretiyle eğitim-öğretim süreci devam etmiştir. Covid-19 salgınına karşı çözüm üretilmesi hususunda yaşanan sıkıntılar (Kahraman, 2020) eğitime yüzyüze devam edilmesini riskli hale getirmiştir. Pandemi ilan edilmesinden sonra Türkiye’de, 12 Mart 2020 tarihinde alınmış olan devlet kararıyla üniversitelerde 16 Mart 2020 tarihinden itibaren örgün eğitime zorunlu olarak ara verilmiş, sürecin belirsizliği dolayısıyla uzaktan eğitime geçilmesi kararlaştırılmıştır (YÖK, 2020). Normalleşme sürecine geçmek mümkün olmadığı için, 2020-2021 güz ve bahar dönemlerinde de uzaktan eğitim faaliyetlerine devam edilmiş, yaklaşık üç sömestr boyunca zorunlu olarak uzaktan eğitim yapılmıştır.

Covid-19 Pandemisi dolayısıyla yaklaşık üç yarıyıl boyunca devam eden uzaktan eğitim ile ilgili birçok çalışma yapılmış, konu farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Okulların kapanması ve derslerin uzaktan eğitim şeklinde devam ettirilmesi, yalnızlık hissine kapılan gençlerin ev karantinasında kendilerini daha endişeli, öfkeli ve çekingen hissetmelerine yol açmıştır. Bu durum gençlerin, gelecek hakkındaki endişelerini çoğaltmıştır. Bu süreçte öğretmenlerin ve okulların çevrimiçi ders işlemeye alışkın olmadıkları anlaşılmıştır (Andrew, 2020; Noonoo, 2020). Yapılan araştırmalar, öğretmenlerin ve öğrencilerin Covid-19 Pandemisi sürecinde kendilerini rahatsız hissettiklerini ortaya koymuştur.

Akhan ve Kaymak (2020) tarafından yapılan çalışmada, öğretmen adaylarının pandemi sürecinde meslekî ve kişisel anlamda ortak kaygılar geliştirdikleri, uzaktan eğitim faaliyetlerinden beklendiği gibi yararlanmasalar dahi zamanla uyum sağladıkları, yaşanan sıkıntılara karşın geleceğe ve mesleklerine yönelik umutla baktıkları sonucuna ulaşılmıştır. Aksoğan (2020) araştırmasında, uzaktan eğitim sürecinin öğrencilerin sosyalleşmesini olumsuz etkilediği sonucuna varmıştır. Aksoy, Bozkurt ve Kurşun (2021), üniversitede okuyan öğrencilerin Covid-19 sürecinde yürütülen uzaktan eğitimle ilgili algılarını metafor analizi yaparak incelemişlerdir. Bu çalışmada elde varılan sonuçlara göre; katılımcıların uzaktan eğitim sayesinde öğrenme fırsatlarına erişmenin zaman-mekân ve esneklik açısından bağımsızlık sağladığını düşündükleri, ancak etkililiğini düşük ve etkileşimini yetersiz olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Katılımcıların, pandemi bağlamında uzaktan eğitimi acil dönüşüm sürecinin bir parçası olarak algıladıkları anlaşılmaktadır.

Aşkan ve Usta (2022) tarafından yapılan çalışmada, beklenmedik ve hazırlıksız bir şekilde gerçekleşen COVID-19 Pandemisi dolayısıyla uzaktan eğitime ani bir şekilde yüklenme neticesinde yaşanan sıkıntılar, internet bağlantısının yetersiz olması, öğrencilerin teknolojik cihazlara (bilgisayar, tablet veya akıllı telefon) ulaşmada yaşadıkları zorluklar dile getirilmiştir. Atmaca vd. (2021) tarafından yapılan çalışmaya göre uzaktan eğitim süreci; öğretmenlerde öğretme heyecanını kaybettirmekte, mahremiyete ilişkin endişeleri artırmakta, yüksek kaygı, huzursuzluk, mesleğe yabancılaşma, başkaları tarafından izlenme sebebiyle oluşan rahatsızlık ve ailelerin eğitim sürecine karışmasından kaynaklanan rahatsızlıklara sebep olmaktadır.

Dere ve Akkaya (2022) tarafından yapılan çalışmada ulaşılan sonuçlara bakıldığında, sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitimi; çeşitli materyalleri ve ders araçlarını kullanmaya, eğitim faaliyetlerini devam ettirmeye, teknolojiyi öğrenmeye, yer ve zaman mecburiyetini ortadan kaldırmaya imkân tanıyan bir sistem olarak algıladıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca öğretmenlere göre uzaktan eğitim faaliyetlerinin teknolojik araç ve internet yetersizliğinden kaynaklanan bazı sınırlılıkları mevcuttur. Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunların, esasta teknolojik araçlara ulaşma olanağı, internet bağlantısı ve çocukların eğitiminde ailelerin nasıl rol oynadıkları ile doğrudan alakalı olduğu anlaşılmıştır. Duman (2020) tarafından yapılan çalışmada; uzaktan eğitim derslerinde iletişim eksikliği, dikkat ve motivasyon kaybı, ödevlerin değerlendirilmesi sürecinde yaşanan sorunlardan bahsedilmiştir. Bununla birlikte uzaktan eğitimin mekândan bağımsız yapılabilmesi, telefonla uzaktan eğitime erişme imkânı, uzaktan eğitimde kullanılan içeriklerin sonradan da izlenebilmesi ve devamsızlık gibi bir problemin olmaması da avantajlar arasında gösterilmiştir. Uzaktan eğitimde etkileşimin yetersiz olması sebebiyle, ancak yüz yüze eğitim ile desteklendiği zaman daha anlamlı olacağına vurgu yapılmıştır.

Karakuş vd. (2020) tarafından yapılan çalışmaya göre, Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim sürecine adapte olamadıkları ve en kısa sürede yüz yüze eğitime dönülmesi gerektiği belirlenmiştir. Kurtulmuş vd. (2023) tarafından yapılan çalışmaya göre katılımcılar, birçok olumlu yönüne karşın uzaktan eğitim uygulamalarını oldukça olumsuz değerlendirmişler, pandemi sürecinde çevrimiçi ortamda okutulan öğretmenlik uygulaması dersinde birçok bakımdan sıkıntılarla karşılaştıklarını ve bu derslerin akademik gelişimlerine sınırlı katkı sağladığını dile getirmişlerdir. Sarıkaya (2021) yaptığı araştırma sonucunda, müzik öğretmenliğinde okuyan katılımcıların, pandemi sürecinde gerçekleştirilen uzaktan eğitim faaliyetlerine olan ilgilerinin yüzyüze eğitime kıyasla daha az olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğrenciler; uzaktan eğitimin yapıldığı süreçte hocaları ile iletişim sıkıntıları yaşadıklarını, internet ve bilgisayar gibi teknolojik araçlara ulaşma konusunda problem yaşadıklarını, müzik derslerinin yüz yüze yapılması gerektiğini ve ancak teorik olan derslerin uzaktan eğitime uygun olabileceğini dile getirmişlerdir.

Seçkin (2022) tarafından yapılan çalışmada, uzaktan eğitim sürecinde öğretmen adaylarının hazırlıklı olmadıkları uzaktan eğitime alışma ve pandemi sürecindeki psikolojik zorlukların üstesinden gelememeleri dolayısıyla derslere olan ilgilerinin azaldığı tespit edilmiştir. Ekonomik sorunlar ve teknik altyapı eksiklikleri olumsuz görüşlerin sebebi olarak değerlendirilmiştir. Seyhan (2021) araştırmasında, salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan öğretim sürecinde öğretmen adaylarının; internete erişim, materyal temini, öğrenme ortamı oluşturma, öğrenme zorluğu gibi sorunlardan rahatsız oldukları sonucuna ulaşmıştır. Uzaktan öğretimin zamandan ve mekândan bağımsız öğrenme, araştırma, okuma becerilerini geliştirme vb. yararlarının olduğu

da ortaya konulmuştur. Bununla birlikte; hayat standardının düşük olması ve teknolojik altyapı imkânlarının yetersiz olması dolayısıyla öğrencilerin çevrimiçi derslere katılma ve ders içeriklerini indirme konusunda çeşitli sorunlarla karşılaştıkları anlaşılmaktadır. Taş (2022), araştırmasında, online olarak işlenen derslerin güçlü yönlerinden fazla zayıf yönlerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yıldız (2020) yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin; uzaktan eğitim sisteminden kaynaklanan sorunlardan, internet sorunlarından, süre ve iletişim sorunlarından rahatsız olduklarını tespit etmiştir. Ayrıca bazı öğretim elemanlarının ilgisizliği de öğrencilerin rahatsız oldukları sorunlar arasında dile getirilmiştir. Zan ve Zan (2020) tarafından yapılan araştırmaya göre, katılımcılar çevrimiçi eğitimin hem olumlu hem de olumsuz taraflarından bahsetmişlerdir. Bunun yanında farklı bölgelerden uzaktan eğitime dahil olan öğrencilerin farklı sosyo-kültürel yapıya sahip olmalarının derslerden alınabilecek verimliliği etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Covid-19 Pandemisi ve uzaktan eğitim süreci boyunca konu ile ilgili birçok akademik araştırma yapılmış, yaşanan sürece dair öğretmenlerin, öğrencilerin ve öğretmen adaylarının karşılaştıkları sorunlar tespit edilmiş, bu sorunlarla ilgili çeşitli öneriler sunulmuştur. Mevcut araştırmalara bakıldığında, Covid-19 Pandemisi ve zorunlu uzaktan eğitim sürecinin, ilk günlerde tedirginlik hissettirdiği anlaşılmaktadır. Benzer durumları daha önce deneyimlememiş olan katılımcılar, nasıl bir durum ile karşılaşacaklarını bilmediklerinden dolayı endişelerini dile getirmişlerdir. Teknik altyapı eksikliklerinin, ekonomik sorunların, derslerde ve sınavlarda yaşanan sıkıntıların katılımcılara zor anlar yaşattığı anlaşılmaktadır. Ancak süreç ilerledikçe yeni duruma alışmaya başlayan katılımcılar, içinde buldukları koşullarda uzaktan eğitimin bir gereklilik olduğunu kabul ettiklerini de dile getirmişlerdir.

Covid-19 Pandemisi dolayısıyla mecburi olarak geçilen uzaktan eğitim faaliyetleri yaklaşık üç yarıyıl devam ettikten sonra tekrar yüzyüze eğitime dönmüştür. Uzaktan eğitim sürecini tamamlamış olan öğretmen adaylarının görüşlerine başvurmak suretiyle, uzaktan eğitim sürecinin tamamına ilişkin ayrıntılı veri elde edilmesi gerekli görülmüştür. Bu çalışmada Covid-19 Pandemisi sürecinde, yaklaşık üç yarıyıl uzaktan ders alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın, eğitim sistemi ve uzaktan eğitim süreçleri ile ilgili olarak yapılan çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırma sonuçlarının, daha sonra Covid-19 Pandemisi sürecinde yürütülen uzaktan eğitim faaliyetleri hakkında yapılacak olan araştırmalara bilimsel anlamda katkıda bulunmak ve ilgili literatürü desteklemek bakımından faydalı olabileceği düşünülmektedir. Bu çerçevede, aşağıda bulunan araştırma sorularına cevap aranmıştır:

- 1- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, Covid-19 Pandemisi öncesinde uzaktan eğitim sistemi hakkındaki düşünceleri nasıldır?
- 2- Sosyal bilgiler öğretmen adayları, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan dersleri nasıl değerlendirmektedirler?
- 3- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslerin yüz yüze yapılan derslere göre avantajları nelerdir?
- 4- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslerin yüz yüze yapılan derslere göre dezavantajları nelerdir?
- 5- Sosyal bilgiler öğretmen adayları, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan sınavları nasıl değerlendirmektedirler?
- 6- Covid-19 Pandemisi süreci, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geleceğe yönelik düşüncelerini nasıl etkilemiştir?
- 7- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre uzaktan eğitim sisteminin geliştirilmesi için neler yapılabilir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, Covid-19 Pandemisi sürecinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uzaktan eğitim faaliyetlerine dair görüşlerini tespit etmek amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi nitel veri toplama

yöntemlerini kullanan, algıları ve olayları doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül olarak sunmak için nitel bir süreç izleyen yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Durum çalışması, bir durumun, bir olayın, bir eylemin, bir sürecin bir veya daha fazla bireyin ayrıntılı olarak analiz edildiği bir araştırma desendir (Creswell, 2013). Gözlem ve doküman verileri ile katılımcıların algılarını tepkilerini ve deneyimlerini öğrenme konusunda etkili bir veri toplama yöntemi olan görüşme tekniği; toplanan verileri teyit etme, açıklama, ayrıntılı hale getirme kolaylığı dolayısıyla güçlü bir veri toplama yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2021).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Türkiye'de bir devlet üniversitesinde öğrenim görmüş olan 84 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmaya 49 kadın, 35 erkek öğretmen adayı katılım sağlamıştır.

Tablo 1. Çalışma Grubuna Dair Sayısal Veriler

	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	N	N	N	N	Katılımcı no
Sınıf Düzeyi	1	17	11		28	1 - 24
	2	10	8		18	29 - 46
	3	8	6		14	47 - 60
	4	14	10		24	61 - 84
Toplam	49	35			84	

Tablo 1'e bakıldığında, katılımcıların yarısından çoğunun kadın (n = 49), yarısına yakın sayıda katılımcının erkek (n = 35) olduğu görülmektedir. 1 – 28 numaralı katılımcılar birinci sınıf, 29 – 46 numaralı katılımcılar ikinci sınıf, 47 – 60 numaralı katılımcılar üçüncü sınıf, 61 – 84 numaralı katılımcılar dördüncü sınıf öğrencileridir.

Araştırmaya katılan birinci sınıf öğrencileri, üniversitede eğitim görmeye başladıkları anda doğrudan uzaktan eğitim ile ders işlemeye başlamışlardır. İkinci sınıf öğrencileri birinci sınıfın ikinci döneminde yüzyüze eğitimden uzaktan eğitim sürecine geçmişlerdir. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri, üniversitede hem yüzyüze eğitimi hem de uzaktan eğitim sürecini deneyimlemek durumunda kalmışlardır.

Tablo 2. Katılımcıların İkamet Ettikleri Yerleşim Birimlerine Dair Veriler

	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	
Şehir Merkezi	4	5	4	4	6	5	9	7	44
İlçe	10	4	3	2	1	1	1	2	24
Köy	3	2	3	2	1	-	4	1	16
Toplam	17	11	10	8	8	6	14	10	84

Tablo 2'ye bakıldığında, katılımcıların yarısından fazlasının (44 kişi) şehir merkezinde, 24 kişinin ilçede, 16 kişinin de köyde ikamet ettiği görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Uzaktan Eğitime Ulaşma İmkânına Dair Veriler

	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	
Yok	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Az	-	2	3	-	2	-	2	1	10
Yeterli	13	6	7	6	3	6	10	6	57
Çok İyi	4	3	-	2	3	-	2	3	17
Toplam	17	11	10	8	8	6	14	10	84

Tablo 3'e göre katılımcıların beşte birinin uzaktan eğitime ulaşma imkânı çok iyi, yarısından fazlasının yeterli, 10 kişinin ise az olarak görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Uzaktan Eğitim Derslerine Katılma Durumuna Dair Veriler

	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Toplam
	1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		
Takip edemiyorum	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Sonradan (Kayıttan) izliyorum	4	6	5	5	7	3	10	6	46
Derse canlı katılıyorum	13	4	5	3	1	3	4	4	37
Toplam	17	11	10	8	8	6	14	10	84

Tablo 4'e göre katılımcıların yarısından fazlasının (46 kişi) uzaktan eğitim derslerini sonradan kayıttan izledikleri anlaşılmaktadır. Katılımcıların yarısına yakını (37 kişi) uzaktan eğitim derslerine canlı olarak katıldıklarını belirtmişlerdir. Bir kişi ise uzaktan eğitim derslerini takip edemediğini belirtmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

Veri toplamak için, araştırmacı tarafından konu ile ilgili literatür incelenerek hazırlanmış ve alan uzmanı beş kişiden görüş alınarak geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılır. Görüşme tekniğinde katılımcılara önceden hazırlanmış sorular sorulur. Görüşmenin gidişatına bağlı olarak, katılımcının yanıtlarını detaylandırması için gerekirse ek sorular sorulabilir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu sayede konuyla ilgili zengin veriler elde edilebilir. Covid-19 Pandemisi sebebiyle öğrencilere yüz yüze ulaşma imkânı bulunmadığından araştırmanın verileri çevrimiçi araçlar aracılığıyla toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Katılımcıların görüşme formunda bulunan sorulara verdikleri yanıtlar, içerik analizi ile değerlendirilmiştir. İçerik analizinde, birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve kategoriler kapsamında bir araya getirilir, anlaşılabilir şekilde düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu kapsamda yazıya dökülmüş olan veriler ayrıntılı olarak okunmuş, alt problemler doğrultusunda kategoriler oluşturulmuştur. Daha sonra bütün kategoriler ve dökümler karşılaştırılarak kontrol edilmiştir. İçerik analizi sonucunda, verilerden yola çıkılarak oluşturulan kategorilerle ilgili doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Katılımcıların görüşlerinin hangi kategorilerde yoğunlaştığını göstermek için frekanslar (f) kullanılmıştır.

Nitel veriler, tekrarlanan konuları, sorunları ve kavramları tanımlama, sayma ve yorumlama olarak tanımlanmaktadır. Toplanan veriler araştırmacı haricinde bir sosyal bilgiler alan uzmanı akademisyen tarafından da incelenmiş ve kategoriler belirlenmiştir. Bu kategoriler daha sonra tartışılmış ve aynı olguya benzer kategori adları verilmesi konusunda fikir birliği oluşmuştur. İki farklı analiz arasında "güvenilirlik = fikir birliği / fikir birliği + anlaşmazlık" (Miles & Huberman, 1994) formülü uygulanmış ve güvenilirlik 0,92 olarak hesaplanmıştır. Bulgular, öğretmen adaylarının görüşlerinden (1E: 1. erkek öğretmen adayı; 1K: 1. kadın öğretmen adayı) doğrudan alıntılar yapılarak desteklenmiştir. Analiz çalışmaları sonucunda araştırmacılar arasında araştırma verileri ve kategorilerle ilgili değerlendirmelere ilişkin büyük ölçüde görüş birliği sağlanmıştır.

BULGULAR

Bu kısımda, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşme formunda bulunan sorulara verdikleri cevaplardan elde edilen verilere dayalı bulgulara yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların, Covid-19 Pandemisi öncesinde uzaktan eğitim sistemi hakkındaki düşüncelerine Tablo 5'te yer verilmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların, Covid-19 Pandemisi Öncesinde Uzaktan Eğitim Sistemi Hakkındaki Düşüncelerine Dair Kategoriler

Kategoriler	Frekans (f)
Eğitim eksikliği	43
Sosyalleşmemek	18
Teknik donanım eksikliği	12
Fikrim yok	11
Toplam	84

Tablo 5'e göre katılımcıların büyük çoğunluğunun (73 kişi) Covid-19 Pandemisi öncesinde uzaktan eğitim sistemi hakkındaki düşüncelerinin çoğunlukla olumsuz olduğu görülmektedir. Eğitim eksikliği (43 kişi), sosyalleşmemek (18 kişi), teknik donanım eksikliği (12 kişi) şeklindedir. Bazı öğrenciler (11 kişi) uzaktan eğitim hakkında pandemi öncesinde herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

Katılımcıların Covid-19 Pandemisi öncesinde uzaktan eğitim sistemi hakkında olumsuz görüşlerinden bazıları şunlardır: *Uzaktan eğitim derslerinde öğrencilerin yeterli düzeyde gelişemediklerini düşünmekteydim. Açık öğretimden mezun olan bir öğretmen adayı ile yüz yüze eğitim alan bir öğretmen adayının aynı donanıma sahip olması imkânsız benim görüşümce*" (54K). *Üniversite ortamını görememek, sosyal bir çevreden uzak olmak, aktivitelere katılamamak gibi yönlerini rahatsız edici buluyordum.* (7K). *Birçok insanın internet erişiminden dolayı sorun yaşayacağını ve yüzyüze eğitimde odaklanmanın birebir yaşayabilirken online eğitimde ev ortamında yaşanan sıkıntılardan derslere odaklanma sorunu yaşanabileceğini tahmin etmiştim* (21E). *"Uzaktan eğitimin aksayacağını düşünüyordum. İnternete erişim konusunda sıkıntı yaşanacağına dair şüphelerim vardı"* (61K). *Pandemi öncesinde uzaktan eğitim hakkında bir düşüncem yoktu* (5K).

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların yarısından fazlası (47 kişi) Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslere ilişkin olumsuz düşünceye sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 6. Katılımcıların, Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim Sistemi Hakkındaki Düşüncelerine Dair Kategoriler

Kategoriler	Frekans (f)
Eğitimin devam etmesi	33
Yetersiz süre	27
Teknik sorunlar	13
Sosyalleşmemek	7
Dersleri tekrar izleme	4
Toplam	84

Tablo 6'ya göre katılımcıların, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan dersler hakkındaki görüşlerinin genel olarak olumsuz olduğu görülmektedir. Eğitimin devam etmesi (33 kişi) ve dersleri tekrar izleme imkânı (4 kişi) olumlu anlamda değerlendirilmiştir. Yetersiz süre (27 kişi), teknik sorunlar (13 kişi) ve sosyalleşmemek (7 kişi) olumsuz anlamda değerlendirilmiş olan görüşlerdir.

Katılımcıların Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan dersler hakkındaki olumlu düşüncelerine ilişkin doğrudan alıntılardan bazıları şunlardır: Herkesin internete rahat ulaşamıyor oluşunu göz ardı edersek bu dönemde de eğitim-öğretim faaliyetlerinin kesilmemesi açısından olumlu. (47K). *"Bütün dünyayı etkisi altına alan pandemi sebebiyle okulumuzdan uzak kaldık bu süre içerisinde eğitimin uzaktan devam etmesi bizim sağlığımız açısından olumlu bir karar oldu bu kararın neticesinde uzaktan eğitim sistemi sayesinde eğitim aldık, eğitimimize sorun olacak şeyler yaşamadık."* (82E).

Katılımcıların Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan dersler hakkındaki olumsuz düşüncelerini yansıtan bazı örnekler şöyledir: *"Benim için uzaktan eğitim zor bir süreçti. Erişim problemleri yaşadım"* (9K). *Herkesin internete rahat ulaşamıyor oluşunu göz ardı edersek bu dönemde de eğitim-öğretim faaliyetlerinin kesilmemesi açısından olumlu.* (47K). *"Sınıf ortamına göre çok sıkıcı olması.*

Büyük oranda iletişim kopukluğu yaşanması ve öğretmen ve öğrencileri sosyallikten uzaklaştırması. Özellikle öğretmenler açısından zorlu bir süreç olmasını gözlemledim.” (81E).

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslerin yüz yüze yapılan derslere göre avantajları hakkındaki düşüncelerine ilişkin bulgulara Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 7. Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim Sistemi Üzerinden Yapılan Derslerin Yüz Yüze Yapılan Derslere Göre Avantajları

Kategoriler	Frekans (f)
Dersi tekrar izleyebilme	39
Avantajı yok	17
Kesintisiz eğitim sunması	8
Teknoloji kullanımının artması	8
Ev Rahatlığı sağlaması	7
Maddî açıdan avantaj	3
Sağlıkla ilgili durumlar	2
Toplam	84

Tablo 7’ye bakıldığında katılımcılar uzaktan eğitimin avantajlarını; ders kayıtlarını sonradan izleme olanağı (39 kişi), kesintisiz eğitim sunması (8 kişi), teknoloji kullanımının artması (8 kişi), ev rahatlığında ders dinleme olanağı (7 kişi), maddî açıdan avantajlı olması (3 kişi) sağlık açısından avantajlı olması (2 kişi) şeklinde belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar (17 kişi) uzaktan eğitimin herhangi bir avantajı olmadığını belirtmişlerdir.

Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslerin yüz yüze yapılan derslere göre avantajlarına ilişkin görüşlerinden bazıları şunlardır: *“Bu eğitim sistemi sayesinde katılmadığımız derslere sonradan izleme imkânı olması ve anlamadığımız yerde sorular sorarak cevaplar almamız daha etkin ve kalıcı bilgi edinmemizi sağladı. Hem doküman hem video şeklinde daha kalıcı bilgiler edinmemizi sağladı.” (45E). “Yüz yüze eğitimin yapılamadığı yerlerde öğrencilerin eğitimden kopmamasını sağlamıştır.” (56E). “Tek avantajının teknolojiyi kullanmak olduğunu görüyorum.” (23E). “Sabah erken kalkıp hazırlanma ve okul için yolculuk yapma sorunu olmadığı için daha az yorucu oluyor bu sebepten dolayı derse daha verimli odaklanabiliyoruz.” (80E). Bazı katılımcılar ise uzaktan eğitimin avantajı olmadığına dair görüşlerini şu ifadelerle belirtmişlerdir: “Bana göre hiçbir avantajı yoktur.” (2K). “Benim için bir artısı yok aksine birden çok eksisi bulunmaktadır.” (22E).*

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslerin yüz yüze yapılan derslere göre dezavantajları hakkındaki düşüncelerine dair bulgulara Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8. Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim Sistemi Üzerinden Yapılan Derslerin Yüz Yüze Yapılan Derslere Göre Dezavantajları

Kategoriler	Frekans (f)
Etkileşim eksikliği	24
Teknik sorunlar	15
Eğitimden uzak kalmak	14
Sosyalleşmemek	14
Yetersiz süre	11
Odaklanamamak	6
Toplam	84

Tablo 8’e bakıldığında katılımcılara göre, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden gerçekleştirilen derslerin yüz yüze yapılan derslere göre en önemli dezavantajlarının; etkileşim eksikliği (24 kişi), teknik sorunlar (15 kişi), eğitimden uzak kalmak (14 kişi), sosyalleşmemek (14 kişi), yetersiz süre (11 kişi), odaklanamamak (6 kişi) şeklinde olduğu görülmektedir.

Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslerin yüz yüze yapılan derslere göre dezavantajlarına ilişkin görüşlerinden bazıları şunlardır:

“Konu anlaşılmadığı anda müdahale edilememesi ve iletişim kopukluğu gibi birçok sebep sayılabilir.” (52K). “En önemli dezavantaj sosyallikten uzak öğrenme ortamı olmasıdır. Ayrıca yüz yüze eğitimde gerçekleşen etkileşim ortamının çok daha düşük olması dezavantajdır.” (71K). “Büyük oranda iletişim kopukluğu olması. Akılda kalıcılığa engel olması. Kısa süreli olduğu için birçok şeyin atlanması gibi.” (83E).

“Uzaktan eğitimin dezavantajı her öğrenci internet ve şebeke sıkıntısından dolayı derslere katılmaması, öğrencinin derslerden geri kalması veya dersleri kaçırmaması.” (44E). “Aslında avantajı olduğunu düşünmüyorum. Çünkü öğrenci bilgisayarda dersi açıp ve sesi kısarak gayet yoklamada var gibi görülebilir ama derse girmiş sayılmaz bence bu. Yani olumlu yanı sadece öğrenciyi aşırı rahatlatması.” (13K). “Ders süresi çok kısa, konular yeterince işlenemiyordu.” (29K). “İlk olarak arkadaş ortamının olmaması dezavantaj, sonrada uygulama derslerini uzaktan alarak verimli bir şey alamıyoruz, deneyim her zaman şarttır.” (60E). “Derse odaklanmak biraz zor oluyor. İnternetle ilgili sorunlar yaşanabiliyor.” (25E). Hiçbir şekilde kalıcı değil. Odaklanma süremiz yüzyüze derslere göre daha kısa. (42E).

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan sınavlarla ilgili görüşlerine dair kategoriler Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Covid-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim Sistemi Üzerinden Yapılan Sınavlar Hakkında Öğrenci Görüşlerine Dair Kategoriler

Kategoriler	Frekans (f)
Genelde iyi geçti	28
Teknik sorunlar	18
Adaletsizlik	18
Süre yetersiz	14
Odaklanma problemi var	6
Toplam	84

Tablo 9’a göre katılımcıların üçte ikisi (56 kişi) uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan sınavlardan memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Teknik sorunlar (18 kişi), denetim eksikliği ve kopya sebebiyle oluşan adaletsizlik (18 kişi), yetersiz süre (14 kişi), odaklanma problemi (6 kişi) memnuniyetsizlik sebepleri içerisinde gösterilmiştir. Katılımcıların üçte biri (28 kişi) uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan sınavlardan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Stres düzeyinin düşük olması memnuniyet sebebi olarak gösterilmiştir.

Katılımcıların, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan sınavlara ilişkin olumsuz görüşlerinden bazıları şunlardır: “Sınav süreleri bazen çok kısa oluyordu. Süre kısa olduğu için fazla düşünmeden cevap verip, geçtiğimiz sorulara geri dönmek de iyi değildi.” (36K). “İnternet kesintileri, soruların yanlış anlaşılması.” (49K). “Sınav zamanı sistemde yoğunluktan dolayı donmalar yaşanıyor, sınava giremediğimizde oldu, geciktiğimizde oldu, okulun alt yapısının iyi olmaması. (57E). “Tamamen olumsuz etkiledi. Çünkü kimsenin çalışarak sınava girdiğini düşünmüyorum. Bir yandan sınav yaparken internet üzerinden araştırmak yapmak çok da zor olmuyor. Tanıdığım bir çok kişi de telekonferans yöntemi ile birlikte sınav yaptı.”(66K).

Bazı katılımcılar, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan sınavlara ilişkin olumlu görüş belirtmişlerdir: “Sınavlarda denetim mekanizmasının devre dışı kalması haricinde olumlu ve başarılıydı. Yüz yüze eğitimde olduğu gibi gayet verimli ve başarılı bir sınav ve değerlendirme süreci gerçekleşti.” (79E). “Olumlu. Çünkü öğrenciler fazla strese girmiyorlar.” (20E).

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Covid-19 Pandemisi sürecinin, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geleceğe yönelik düşüncelerini nasıl etkilediğine dair bulgulara Tablo 10’da yer verilmiştir.

Tablo 10. Covid-19 Pandemisinin Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Geleceğe Yönelik Düşüncelerini Nasıl Etkilediğine Dair Kategoriler

Kategoriler	Frekans (f)
Kaygı düzeyi arttı (karamsarlık)	61
Farkındalık (bilinç) oluştu	23
Toplam	84

Tablo 10'a göre katılımcıların yarısından fazlası (61 kişi), Covid-19 Pandemisi sürecinde geleceğe yönelik kaygı düzeylerinin arttığını belirtmişlerdir; "sosyalleşmemek, eğitimden uzak kalmak, meslekî yetersizlik, meslekî itibar kaybı, belirsizlik, umutsuzluk şeklinde belirtilen görüşler, katılımcıların geleceğe yönelik kaygı sebepleri olarak görülmektedir. Katılımcıların bir kısmı (23 kişi) Covid-19 Pandemisi sürecinde geleceğe yönelik düşüncelerinin olumlu etkilendiğini belirtmişlerdir. Olumlu görüşler; sağlık, eğitim ve teknoloji konusunda farkındalık oluşması geleceğe yönelik umut şeklinde belirtilmiştir.

Covid-19 Pandemisi sürecinin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geleceğe yönelik düşüncelerini olumlu etkilediğine ilişkin bazı alıntılar şöyledir: "Okul olmadan bilgisayar ve teknoloji ile de eğitim sisteminin işlediğini sürecin aksamadan devam edebileceğini sadece bina ile sınırlı olmadığını görmüş olduk." (42E). "Bundan sonraki düşüncelerim, bilgisayar ileride neler yapabilirim, neler yarata bilirim, neler kura bilirim, dışarıya çıkmadan fazla iletişimde bulunmadan nasıl kazanım sağlayabileceğim yönde düşüncelerimi değiştirdi." (55E).

Covid-19 Pandemisi sürecinde geleceğe yönelik düşüncelerinin olumsuz etkilendiğini belirten bazı katılımcıların görüşlerine ilişkin alıntı örnekleri şunlardır: "Karantina süreci insan ilişkilerini zayıflattı. Ben de dahil insanları karamsarlığa sürükledi." (64K). "Birçok sorunu beraberinde getiren pandemi işsizliği de beraberinde artırarak getirdi bu durum bizleri geleceğe yönelik daha karamsar hale getirdi". (51K). "Çünkü uzaktan eğitim aldığım bir sene verimli geçmedi. Motivasyonum düştü. Geleceğe dair kaygı düzeyim arttı." (11K). "Sosyal yaşamdan büyük bir kopuş var. Yasaklar bittiği halde insanların iletişimden uzaklaştığını birbirine yabancı gibi baktığını gözlemledim." (76E). "Modern hayatın aslında çok büyük riskleri beraberinde getirdiğini gözlemlemiş olduk. Her an daha büyük bir risk ile karşılaşabiliriz." (34K). "Olumsuz etkiledi. İleride iş ararken eğitim geçmişimize baktıkları zaman Pandemi dönemi öğrencisi olmamız olumsuz etkileyebilir." (21E).

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların, uzaktan eğitim sisteminin geliştirilmesi için neler yapılabileceğine dair görüşlerine dair bulgulara Tablo 11'de yer verilmiştir.

Tablo 11. Uzaktan Eğitim Sisteminin Geliştirilmesi İçin Neler Yapılması Gerektiğine Dair Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Kategoriler	Frekans (f)
Yüzyüze eğitime dönülmelidir	44
Teknik altyapı eksiklikleri giderilmelidir	14
Aktif katılım sağlanmalıdır	13
Sınav güvenliği sağlanmalıdır	7
Ders süresi arttırılmalıdır	6
Toplam	84

Tablo 11'e bakıldığında uzaktan eğitim sisteminin geliştirilmesi için katılımcıların dile getirdikleri konular; teknik imkânların iyileştirilmesi (14 kişi), aktif katılım sağlanması (13 kişi), sınav güvenliğinin sağlanması (7 kişi), ders sürelerinin arttırılması (6 kişi) şeklindedir. Katılımcıların yarısından fazlası (44 kişi), ne kadar iyileştirilse de uzaktan eğitimin yeterli olmadığını ve yüzyüze eğitime dönülmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sisteminin geliştirilmesi için neler yapılabileceğine dair düşüncelerine ilişkin görüşlerinden bazıları şunlardır: "Bence hiçbir şey yapılmaz. Yapılacak en doğru şey okulların açılması ve tekrar eski yaşantımıza dönmemiz olacak. Bir an önce yüz yüze eğitimin başlaması gerekiyor." (26E). "Ders sürelerinin uzatılması gerekir. Ama Covid-19'un devam etmesi durumunu düşünmek

dahi istemiyorum. Bir an önce yüz yüze eğitimin başlaması gerekiyor.” (37K). “İnşallah yüz yüze eğitime tekrar geçeriz çünkü gerek kendi adıma gerekse tüm eğitim alan kişilerin eğitim hayatından kopmaması için yüz yüze eğitime geçmek isterim. Şayet uzaktan olursa öğrencilerin bizzat canlı derslere görüntülü bir şekilde katılmasını isterim.” (58E). “Bence Covid-19 kuralları dikkate alınarak okullar açılmalı. Çünkü uzaktan eğitimle eğitimin devam edebilmesi çok zor. Gerçekten bütün öğrencilerin imkânları bir değil. Eğitimin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için yüz yüze eğitim şart.” (68K). “Daha güçlü bir alt yapı sağlanabilir” (10K). “İnterneti olmayan köy kasaba gibi yerleşim yerlerine internet, maddî durumu olmayanlara derse girebilecekleri elektronik cihazlar verilmelidir.” (28E). “Uzaktan eğitim için kullanılan programların daha kapsamlı örneğin etkinliklerin yapıldığı bir platform ve en önemlisi sistemin çökmemesi konusunda geliştirilebilir.” (30K). “En büyük sorun olduğunu düşündüğüm şey, derse katılım konusudur. Öğrencilerin daha çok derslere katılmaları için teşvik edilmesi çok önemlidir, (58E). “Bence her ders için kamera zorunlu olmalı.” (9K). “Öğrenci ve öğretmen kamera önünde olsa yüze yüze iletişime geçmeli ve sistemsel hatalar en aza indirmeli kesintiler yaşanmamalı her öğrencinin derse katılım imkânı sağlanmalıdır.” (53K). “Öncelikle pandeminin devam etmesini istemiyorum. Uzaktan eğitimin geliştirilmesi için öğretmenlerle ve öğrencilerle daha sıcak daha fazla süreyle derslerin işlenmesi sağlanabilir.” (18E).

TARTIŞMA / SONUÇ / ÖNERİ

Bu çalışmada, Türkiye’de bir devlet üniversitesinde okuyan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Covid-19 Pandemisi dolayısıyla zorunlu olarak yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerine dair görüşleri değerlendirilmiştir.

Katılımcıların, Covid-19 Pandemisi öncesinde uzaktan eğitim sistemi hakkındaki düşüncelerinin çoğunlukla olumsuz (73 kişi) olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda katılımcılar tarafından en fazla belirtilen görüş, eğitim eksikliği (43 kişi) olarak görülmektedir. Bahadır (2021) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre ise katılımcılar, eğitimin devam edebilmesi için uzaktan eğitime geçilmesini yanlış bir karar olarak değerlendirmişler, ancak mevcut durum sebebiyle uzaktan eğitime geçilmesinin gereklilik olduğunu belirtmişlerdir. Baylas’ın (2022) çalışmasına göre, uzaktan eğitim kararını ilk duyduklarında hem öğrencilerin hem de öğretim elemanlarının tedirginlik hissettikleri anlaşılmıştır. Yapılan araştırmalarda öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ile ilgili endişeler taşıdıkları görülmektedir.

Katılımcıların, Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan dersler hakkındaki görüşlerinin genel olarak olumsuz (47 kişi) olduğu görülmektedir. En fazla belirtilen görüşler arasında, olumsuz anlamda belirtilen görüşler; “yetersiz süre (27 kişi), teknik sorunlar (13 kişi), sosyalleşememek (7 kişi)” şeklindedir. Olumlu anlamda bahsedilen görüşler ; “eğitimin devam etmesi (33 kişi) ve dersleri tekrar izleme imkânı (4 kişi)” olarak belirtilmiştir. Süratle gelişen teknolojik araçların uzaktan eğitimde bireylerin eğitim ihtiyacını tam anlamıyla karşılayabilme hususunda yetersiz kaldığı, etkileşim eksikliğinin ciddi bir problem olduğu görülmektedir. Baylas’ın (2022) çalışmasında süreç içerisinde uzaktan eğitimle verilen uygulamalı ve teorik derslerde yeterli verimin alınmadığı dile getirilmiştir. Bozdağ ve Dinç (2020) tarafından yapılan çalışmaya göre, uzaktan eğitim-öğretim faaliyetlerinin, eğitim sürecinin yükünü tek başına taşımada yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Bulut (2020) tarafından yapılan tez çalışmasında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uzaktan eğitime dair olumlu görüşlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ancak, uzaktan eğitimin öğrenmek için yüz yüze eğitime alternatif olmadığı, öğrenmek için yüz yüze eğitimin gerekli olduğu sonucuna varılmıştır. Karakuş vd. (2020) tarafından yapılan araştırmada, Türkçe öğretmenliğinde okuyan katılımcıların Pandemi sebebiyle başlayan uzaktan eğitim sürecini genel manada olumsuz olarak değerlendirdikleri saptanmıştır. Türkan, Leblebici ve Önal (2020) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre uzaktan eğitim sistemi hakkında katılımcıların büyük çoğunluğu olumsuz görüş bildirmiştir. Uzaktan eğitime ilişkin olumsuz görüşler; ders içeriği ve uygulama eksiklikleri, iletişim, etkileşim ve aktif katılım yetersizliği şeklinde belirtilmiştir. Seçkin (2022) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının uzaktan eğitimle işlenen derslere karşı ilgileri azalmıştır. Buna ilaveten uzaktan eğitim derslerinin hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin olduğu, eğitimin devam ettirilmesi gerektiği, ancak uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini alamayacağı vurgulanmıştır. Öğretmen adaylarının görüşlerinin şekillenmesinde;

uzaktan eğitim konusunda herhangi bir hazırlıklarının olmaması, uzaktan eğitime alışma sürecinin ve pandemi koşullarında oluşan psikolojik zorluğun üstesinden gelememenin etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgulara göre, uzaktan eğitimin en önemli avantajları; ders kayıtlarını sonradan izleme olanağı, kesintisiz eğitimin devam etmesi, teknoloji kullanımının artması, ev rahatlığında ders işleme imkânı, maddî açıdan avantaj, sağlık açısından avantaj olarak belirtilmiştir. Bazı katılımcılar uzaktan eğitimin herhangi bir avantajı olmadığını belirtmişlerdir. Farklı araştırmalarda tespit edilen uzaktan eğitimin avantajlı yönleri; öğrencilerin kendi sorumluluklarını almaları, etkili öğrenme faaliyetleri, uygun ve kullanışlı sistem, (Zan & Zan, 2020), ders kayıtlarını tekrar izleyebilme (Aliustaoğlu 2022; Baylas, 2022), uzaktan eğitimin mekândan bağımsız olması, telefonla uzaktan eğitim derslerine erişim olanağı sağlanabilmesi, devamsızlık sorununun bulunmaması (Duman, 2020), rahatlık, zaman tasarrufu (Aksoy, Bozkurt & Kurşun, 2021), süreklilik, ders içeriklerine sürekli erişim, daha az maliyet, kullanmaya hazır bilgilere erişim, kendi hızına göre öğrenme, arama yapmayı öğrenme, öğrenmeyi öğrenme ve teknolojik gelişmeyi destekleme (Bahadır, 2021), teknoloji kullanımı, farkındalık ve beceri geliştirme (Karakaya vd., 2021) şeklinde belirtilmiştir. Katılımcıların uzaktan eğitime alışma sürecinde derslerle ilgili bazı kolaylıkları avantaj olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Covid-19 Pandemisi sürecinde uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslerin yüz yüze yapılan derslere göre en önemli dezavantajlarının; etkileşim eksikliği, teknik sorunlar, eğitimden uzak kalmak, sosyalleşememek, süre yetersizliği, odaklanamamak olduğu anlaşılmaktadır. Farklı araştırmalarda uzaktan eğitimin dezavantajları arasında; motivasyon eksikliği, etkileşim eksikliği, fırsat eşitsizliği, teknolojik sorunlar, yetersiz ders içerikleri, derslerin plansız olarak işlenmesi, disiplin eksikliği, derse katılım bakımından öğrencilerin takibiyle ilgili problemler, öğrencilerin özyönetim eksikliği, birinci sınıf öğrencilerinin uzaktan eğitime uyum konusunda yaşadıkları sorunlar, duyuşsal ve psikomotor hedeflere ulaşamama, yetersiz süre ve odaklanamama sorunu ve güvenlik sorunu, uygulamalı derslerle ilgili sorunlar, öğrenci ve öğretim elemanlarının teknolojik eksiklikleri, yetersiz katılım (Aksoy vd., 2021; Al-Nofli, 2022; Altunay, 2022; Alvarez, 2020; Bahadır, 2021; Duman, 2020; Ekiz, 2020; Galusha, 1998; Karakuş vd., 2020; Özkaral & Bozyiğit, 2020; Seçkin, 2022; Türkan vd., 2020; Zan & Zan, 2020) en fazla belirtilen hususlardandır.

Farklı sosyoekonomik düzeydeki bireylerin, firmaların veya ülkelerin; bilginin, elektronik ortamda üretilmesi, dağıtılması ve gösterilmesi işlemlerine erişme ve bu imkânları kullanma konusunda yaşadıkları eşitsizlik, OECD tarafından “dijital uçurum” olarak tanımlanmıştır. Bu problemin giderilmesi için alt yapının güçlendirilmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimin yaygınlaştırılması ve kullanıcıların yetkinliğinin artırılması gerektiği belirtilmiştir (Öztürk, 2005). Pandemi ve uzaktan eğitime hazırlıklı olunmaması, bireysel ve bölgesel sosyo ekonomik farklılıklar bu dezavantajların sebepleri arasında sayılabilir.

Katılımcıların yarısından fazlası, Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim kapsamında yapılan sınavlarla ilgili olumsuz görüş belirtmişlerdir. Teknik sorunlar, kopya sebebiyle oluşan adaletsizlik, sürenin yetersiz olması, odaklanma problemi memnuniyetsizlik sebepleri içerisinde gösterilmiştir. Katılımcıların üçte biri uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan sınavlardan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Stres düzeyinin düşük olması memnuniyet sebepleri arasında gösterilmiştir. Yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçlara göre; teknik sorunlar, ölçme ve değerlendirmeye ilişkin kaygılar, adaletsizlik (Duman; 2020; Türkan vd., 2020; Zan & Zan, 2020; Baylas, 2022) uzaktan eğitim sürecinde yapılan sınavlarla ilgili olarak dile getirilen endişelerdendir. Özellikle altyapı sorunlarının ve adaletsizlik endişesinin sıkça vurgulandığı görülmektedir.

Katılımcıların büyük çoğunluğunun Covid-19 Pandemisi sürecinde geleceğe yönelik düşüncelerinin olumsuz etkilendiği anlaşılmaktadır. Covid-19 Pandemisi sürecinde öğretmen adaylarının geleceğe yönelik kaygı düzeyinin arttığı tespit edilmiştir. Bunun yanısıra bazı katılımcıların Covid-19 Pandemisi sürecinde geleceğe yönelik düşüncelerinin olumlu etkilendiği görülmektedir. Sağlık ve teknoloji alanında farkındalık oluşması ve geleceğe yönelik umut beslenmesi olumlu etkiler arasındadır. Farklı araştırmalarda da gençlerin pandemi döneminden olumsuz etkilendikleri ve bu süreçte yaşanan belirsizliğin kaygı düzeyini yükselttiği anlaşılmaktadır (Türkan vd., 2020). Toplumun devamının teminatı olarak kabul edilen gençliğin en önemli stres kaynağının gelecek kaygısı olduğu görülmektedir (Kara, 2009). Öğretmen adaylarının geleceğe dair umutlarını korumak için psikolojik desteğe ihtiyaç duydukları anlaşılmaktadır.

Çalışma verilerine göre, uzaktan eğitim sisteminin geliştirilebilmesi için; teknik imkânların iyileştirilmesi, aktif katılım sağlanması, sınav güvenliğinin sağlanması, ders sürelerinin arttırılması gereklidir. Katılımcıların yarısından fazlası, ne kadar iyileştirilse de uzaktan eğitimin yeterli olmadığını ve yüzyüze eğitime dönülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Farklı çalışmalarda da (Aşkan & Usta, 2022) benzer sonuçlara rastlanmaktadır. Fas'ta yapılan bir araştırmada, üniversite eğitiminde çevrimiçi öğrenmenin, geleneksel öğrenmeden daha ilgi çekici olmadığı, öğretimin en az yüzde ellisinin yüz yüze olması gerektiği belirtilmiş, ayrıca güvenilir teknik ekipman ve internet erişimi sorunları da dile getirilmiştir (El Firdoussi vd., 2020). Üniversite tarafından sunulan hizmetlerin, sistemlerin ve altyapının dikkate alınması gerektiği (Özkartal & Bozyiğit, 2020), uzaktan eğitime adaptasyon sorunları dile getirilmiştir (Karakuş vd., 2020), öğretmenlerin ve öğrencilerin rahat iletişim kurabildiği, teknik problemlerin en az olduğu uzaktan eğitim ortamlarının oluşturulması (Ekiz, 2020), uzaktan eğitimin örgün eğitimi destekleyecek şekilde uygulanması, zorunlu olmadıkça eğitim sisteminde kullanılmaması (Bahadır, 2021; Baylas, 2022) önerilmiştir.

Araştırmaların sonuçlarından; öğretmen adaylarının uzaktan eğitimi yeterli bulmadıkları, sadece zorunluluktan dolayı kullanılabilir bir sistem olduğunu kabul ettikleri ve mümkün olan en kısa sürede yüz yüze eğitime dönülmesini istedikleri anlaşılmaktadır. Uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslerin, yüzyüze yapılan derslere göre daha yetersiz görülmesi, sınavlarda meydana gelen sorunlar ve sosyalleşme konusunda yaşanan sıkıntılar öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ile ilgili olumsuz algılarının sebepleri arasında sayılabilir. Aksoy vd. (2021) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre de katılımcıların pandemi şartlarından dolayı uzaktan eğitimi bir mecburiyet olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Çalışmanın bulgularına dayanarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

Uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan derslerde daha fazla etkileşim sağlanması için teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve ders sürelerinin arttırılması gereklidir.

Uzaktan eğitim sistemi üzerinden yapılan sınavlarda teknik sorunların ve kopyanın önlenmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

Covid-19 Pandemisi sürecinde kaygı düzeyi artan öğretmen adaylarına psikolojik destek sağlanmalıdır.

Covid-19 Pandemisi koşullarında sağlıklı olmak için gerekli önlemlerin alınması ve yüzyüze eğitim imkânlarının sağlanmasına çalışılmalıdır.

Covid-19 ve uzaktan eğitim sürecinin devam eden etkilerini tespit etmek için ayrıntılı araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akhan, N. E., & Kaymak, B. (2020). A common anxiety in the final stage of graduation: The reality of pandemic. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(110), 95-108. <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.46913>
- Aksoğan, M. (2020). Opinions of students about distance education in the pandemi process. *NATURENGS, MTU Journal of Engineering and Natural Sciences, Special Issue*, 1-9. <https://doi.org/10.46572/nat.2020.11>
- Aksoy, D. A., Bozkurt, A. ve Kurşun, E. (2021). Yükseköğretim öğrencilerinin Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik algıları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 5(3), 285-308.
- Aliustaoğlu, F. (2022). "Measurement and evaluation" course in face-to-face and distance education: application examples in mathematics education and perspectives of prospective mathematics teachers. In *Handbook of Research on Digital-Based Assessment and Innovative Practices in Education* (318-344). IGI Global.
- Alkan, C. (1987). *Açıköğretim: Uzaktan eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:157.

- Allen, I. E., & Seaman, J. (2017). *Digital learning compass: Distance education enrollment report 2017*. Babson Park, MA: Babson Survey Research Group, e-Literate and WCET. <https://onlinelearningsurvey.com/reports/digitallearningcompassenrollment2017.pdf>.
- Al-Nofli, M. A. (2022). Pre-service teachers' perceptions of teaching social studies in the context of Covid-19 in Oman. *International Journal of Instruction*, 15(4), 115-132. <https://doi.org/10.29333/iji.2022.1547a>
- Altunay, F. (2021). Opinions of social studies teachers on distance education. *International Journal of Education & Literacy Studies*, 10(2), 31-40. <http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.10n.2p.31>
- Alvarez, A. J. (2020). The phenomenon of learning at a distance through emergency remote teaching amidst the pandemic crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 144-153. <http://www.asianjde.org/ojs/index.php/AsianJDE/article/view/453>
- Andrew, S. (2020). Why teens may never be the same after the pandemic. <https://edition.cnn.com/2020/04/16/us/teens-coronavirus-coping-wellness-trnd/index.html>
- Aşkan, T., & Usta, E. (2022). Pandemi sürecinde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin uzaktan eğitimin işleyişi ile ilgili görüşleri. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 15-28. <https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2022.08.01.002>
- Atmaca, T., Yıldırım, E., & Öntaş, T. (2021). Kamuya açılan sınıf: mesleki mahremiyet ve uzaktan eğitimde gözetlenme. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18 (Eğitim Bilimleri Özel Sayısı), 5004-5033. Doi: 10.26466/opus.896351.
- Bahadır, F. (2021). Perception of teacher candidates about distance education during the Covid-19 pandemic. *International Journal of Education Technology & Scientific Researches*, 6(15). <http://www.asianjde.com/ojs/index.php/AsianJDE/article/view/683/398>
- Baylas, S. (2022). *Covid-19 pandemisi sürecinde meslek yüksekokulu öğrenci ve öğretim elemanlarının uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Bozdağ, B., & Dinç, F. (2020). The perceptions of physical education teacher candidates towards the concept of distance education in the Covid-19 process: A metaphor study. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 5(11), 1954-1980.
- Bozkurt, A. (2016). *Bağlantıcı kitlesel açık çevrimiçi derslerde etkileşim örüntüleri ve öğrenen-öğreten rollerinin belirlenmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/403827>
- Bulut, İ. (2020). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminin uzaktan eğitim yolu ile yapılmasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (3. Baskı). (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Siyasal Yayınevi.
- Dere, İ. & Akkaya, A. C. (2022). Distance social studies courses in the pandemic period with the experiences of teachers. *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 51(2), 1172-1206. <https://doi.org/10.14812/cuefd.1035594>
- Duman, S. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim [Özel Sayı]*, 49(1), 95-112. Doi: 10.37669/milliegitim.768887
- Ekiz, M. A. (2020). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin karantina dönemindeki uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri (Nitel bir araştırma). *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2(Özel Sayı 1), 1-13. <https://dergipark.org.tr/en/pub/srad/issue/54676/740217>
- El Firdoussi, S., Lachgar, M., Kabaili, H., Rochdi, A., Goujdami, D., & El Firdoussi, L. (2020). Assessing distance learning in higher education during the Covid-19 pandemic. *Education Research International*, 2020, 1-13.

- Galusha, J. M. (1998). Barriers to learning in distance education. http://jscarcella.academic.csusb.edu/E-Text_Shea/She504/Assignments/WR3_DL_barriers.htm
- Galusha, J. M. (1998). Barriers to learning in distance education. http://jscarcella.academic.csusb.edu/E-Text_Shea/She504/Assignments/WR3_DL_barriers.htm
- Göktaş, Y., Yıldırım, Z. & Yıldırım, S. (2008). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim fakültelerindeki durumu: dekanların görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(149), 30-50. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/638>
- Kahraman, M. E. (2020). Covid-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım deri örneği. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 6(1), 44-56. <https://doi.org/10.46641/medeniyetsanat.741737>
- Kara, D. (2009). Eğitim-öğretim yaşantısında stres yaratan faktörler ve aile özelliklerine göre öğrencilerin stresle başa çıkma davranışlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (22), 255-263. <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61799/924502>
- Karakaya, F., Adıgüzel, M., Üçüncü, G., Çimen, O., & Yılmaz, M. (2021). Teachers' views towards the effects of covid-19 pandemic in the education process in Turkey. *Participatory Educational Research*, 8(2), 17-30. <https://doi.org/10.17275/per.21.27.8.2>
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N., & Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241. Doi: 10.29000/rumelide.752297
- Kaya, Z. (2019). Türkiye'deki ilk uzaktan eğitim uygulamaları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 8(4), 48-68. http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/05._zeki_kaya.pdf
- Kaya, Z., & Odabaşı, F. (1996). Türkiye'de uzaktan eğitimin gelişimi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 29-41.
- Koç, E. S. (2021). Nasıl bir uzaktan eğitim? 1 yılın sonunda yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 7(2), 13-26. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1621751>
- Kurtulmuş, Z., Kaynak-Ekici, K. B., & Özkan-Kunduracı, H. K. (2023). Online teaching practice experience: an evaluation from the perspectives of newly graduated preschool teachers. *Journal of Innovative Research in Teacher Education*, 4(1). <https://doi.org/10.29329/jirte.2023.531.3>
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018). Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>
- Miks, J., & McIlwaine, J. (2020). Keeping the world's children learning through Covid-19. UNICEF. <https://www.unicef.org/coronavirus/keeping-worlds-children-learning-through-covid-19>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded source book*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- National Council for the Social Studies [NCSS]. (1984). In search of a scope and sequence for social studies, Washington, D.C. National Council for the Social Studies.
- National Council for the Social Studies [NCSS]. (1990). Social studies curriculum planning resources. USA Lova: Hunt publishing social studies for students with disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 29(5), 450-460.
- Noonoo, S. (2020). 'Students are lonely:' What happens when coronavirus forces schools online. EdSurge. <https://www.edsurge.com/news/2020-03-02-students-are-lonely-what-happens-when-coronavirus-forces-schools-online>
- Özarslan, Y., & Ozan, Ö. (2014). *Yükseköğretimde uzaktan eğitim programı açma sorunsalı. XIX. Türkiye'de İnternet Konferansı*, 27-29 Kasım 2014, Yaşar Üniversitesi, İzmir. https://inet-tr.org.tr/inetconf19/kitap/_inet14.pdf#page=109
- Özel, N. (2016). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkisiyle değişen bilgi kaynakları, hizmetleri ve öğrenme

ortamları. *Milli Eğitim Dergisi*, 45(209), 270-294.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36141/406077>

Özkaral, T. C., & Bozyigit, R. (2020). Social studies and geography teacher candidates' views on coronavirus (Covid 19) and online education process. *Review of International Geographical Education Online*, 10(3), 467-484.

Öztürk, L. (2005). Türkiye’de dijital eşitsizlik: Tübitak-bilten anketleri üzerine bir değerlendirme. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 111-131.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/66453>

Sarıkaya, M. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin müzik eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 27(46), 92-100.
<https://doi.org/10.35247/ataunigsed.835720>

Seçkin, M. (2022). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gaziantep Üniversitesi.

Seyhan, A. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim deneyimleri ve görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 65-93.
<https://doi.org/10.51948/auad.910385>

Taş, M. (2022). *Yüzyüze ve çevrimiçi derslerin karşılaştırılması: Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi.

Tekin, A., & Polat, E. (2014). Technology policies in education: Turkey and several other countries. *Journal of Theory & Practice in Education (JTPE)*, 10(5), 1254-1266.
<http://acikerisim.comu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12428/1063>

Türkan, A., Leblebici, H., & Önal, I. (2020). Opinions of teacher candidates on distance education implemented during the covid-19 pandemic period. *Online Submission*, 7(11), 329-353.

Usta, E. (2007). *Harmanlanmış öğrenme ve çevrimiçi öğrenme ortamlarının akademik başarı ve doyuma etkisi*. [Yayımlanmamış doktora tezi], Gazi Üniversitesi.

World Health Organization [WHO]. (2020). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19-11 March 2020. <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-COVID-19---11-march-2020>

Yeşiltaş, E. (2019). II. Dünya savaşı sonrasında dünya'da bilim, teknoloji ve sosyal değişme, (8. Baskı). B. Ata (Ed), *Bilim, Teknoloji ve sosyal değişme* içinde (ss.305-336). Pegem Akademi Yayınları.

Yıldırım, A., & Şimşek., H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, V. A. (2020). Üniversite öğrencilerinin pandemi dönemi aldıkları eğitime ilişkin görüşleri. In *Conference proceeding book*. (p.19), Near East University.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2020). Basın açıklaması. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/universitelerde-uygulanacak-uzaktan-egitime-iliskin-aciklama.aspx>

Zan, N., & Zan, B. U. (2020). Koronavirüs ile acil durumda eğitim: Türkiye'nin farklı bölgelerinden uzaktan eğitim sistemine dahil olan edebiyat fakültesi öğrencilerine genel bakış. *Electronic Turkish Studies*, 15(4). 1367-1394. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44365>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: After the Covid-19 Pandemic was declared in the world in March 2020, education and training activities at universities in Turkey continued online. Online teaching activities continued for about three semesters. The aim of this research is to determine the views of social studies teacher candidates on distance education activities during the Covid-19 Pandemic process. It is expected that this study will contribute to the studies on the education system and distance education processes.

When human history is examined; wars, terrorism, natural disasters and pandemics are among the most important

reasons that disrupt the education process (Kahraman, 2020). Due to the pandemic caused by the Covid-19 virus, which was announced to have started to spread in December 2019, the World Health Organization declared a "Pandemic" in March 11, 2020 (WHO, 2020). The Covid-19 Pandemic spread rapidly all over the world; It has adversely affected human life, especially health, education, economy and tourism. In order to slow down the spread of the epidemic and reduce its negative effects, it has been decided to suspend education in many countries (Miks & Mellwaine, 2020).

In the history of Turkey, before the Coronavirus Pandemic, there were no disruptions in education due to health problems. Since the previous outbreaks were regional, a solution could not be found without disrupting education. Since the previous outbreaks were regional, a solution could be found without disrupting education. Education and training continued by taking precautions in schools located in the pandemic areas. However, there have been difficulties in finding solutions against the Covid 19 epidemic (Kahraman, 2020).

In December 2019, the new virus that emerged in the city of Wuhan, China, was named "Coronavirus". On March 11, 2020, "Covid-19 Pandemic" was declared by the World Health Organization (WHO, 2020). In Turkey, formal education has been compulsorily suspended since March 16, 2020, and it has been decided to switch to distance education due to the uncertainty of the process (YÖK, 2020). Since it was not possible to move on to the normalization process, distance education activities continued in the 2020-2021 autumn and spring semesters. Online training activities continued for about three semesters.

The closure of schools and the continuation of classes in the form of distance education caused young people who felt lonely to feel more anxious, angry and shy in their home quarantine. This situation has increased the concerns of young people about the future. (Andrew, 2020). It has been understood that teachers and schools are not accustomed to online lessons. It has been determined that young people feel lonely in online environments (Noonoo, 2020).

During the Covid-19 Pandemic and the distance education process, many academic studies have been carried out on the subject, the problems faced by teachers, students and teacher candidates regarding the process have been identified, and various suggestions have been presented regarding these problems. Looking at the studies, it is understood that the Covid-19 Pandemic and the compulsory distance education process made you feel uneasy in the first days. Participants who had not experienced similar situations before expressed that they were worried because they did not know what kind of situation they would encounter. However, as the process progressed, the participants, who started to get used to the new situation, stated that they accepted that distance education was a necessity under the conditions they were in.

After distance education activities, which were mandatory due to the Covid-19 Pandemic, continued for approximately three semesters, the face-to-face education process started again. It was deemed necessary to obtain detailed data by consulting the opinions of teacher candidates who have completed the distance education process regarding their distance education experiences. In this study, it was aimed to determine the opinions of social studies teacher candidates who took distance lessons for about three semesters during the Covid-19 Pandemic process. It is expected that the study will contribute to the studies on the education system and distance education processes. It is hoped that the results of the research will contribute to future research on the subject and contribute to the literature on the subject. In this context, answers to the following research questions were sought:

1. How did the social studies teacher candidates think about the "Distance Education" system before the Covid-19 Pandemic?
2. How do social studies teacher candidates, evaluate the lessons given through the "Distance Education" system during the Covid-19 Pandemic process?
3. According to the social studies teacher candidates, what are the advantages of the lessons given over the "Distance Education" system during the Covid-19 Pandemic process compared to the face-to-face lessons?
4. According to the social studies teacher candidates, what are the disadvantages of the lessons given over the "Distance Education" system during the Covid-19 Pandemic process compared to the face-to-face lessons?
5. How do social studies teacher candidates, evaluate the exams made through the "Distance Education" system during the Covid-19 Pandemic process?
6. How did the Covid-19 Pandemic process affect the thoughts of social studies teacher candidates about the future?
7. According to pre-service social studies teachers, what can be done to improve the distance education system?

Materials and Methods: In this study, a case study design was used to determine the opinions of pre-service social studies teachers about the activities carried out through the distance education system during the Covid-19 Pandemic. Qualitative research is a method that uses qualitative data collection methods such as observation, interview and document review, and follows qualitative process to present perceptions and events in a natural environment in a realistic and holistic way (Yıldırım & Şimşek, 2021). Case study; It is a research design in which one or more people, a situation, an event, an action or a process are analyzed in depth (Creswell, 2014). In the interview technique, which is an

effective data collection method to learn the perceptions, reactions and experiences of the participants with observation and document data; It is possible to confirm, explain and elaborate the collected data (Yıldırım & Şimşek, 2021). Social studies teacher candidates (84 participants), who constitute the study group of the research, studied at a public university in Turkey in the 2020-2021 academic year. 49 female and 35 male teacher candidates participated in the study. Social studies teacher candidates (84 participant), who constitute the study group of the research, studied at a public university in Turkey in the 2020-2021 academic year. 49 female and 35 male teacher candidates participated in the study. In order to collect data, a semi-structured interview form, which was prepared by the researcher by examining the literature on the subject and developed by taking the opinions of five experts in the field of social studies, was used. The answers given by the participants to the questions in the interview forms were evaluated by subjecting them to content analysis. In content analysis, similar data are gathered under certain concepts and categories and interpreted in such a way that they can be understood (Yıldırım & Şimşek, 2021). The data that were written down were read separately by a researcher and a social studies education specialist, and categories were created in line with the sub-problems. Then, all categories and raw data were compared and checked. As a result of the content analysis, direct quotations about the categories created based on the data were included. Frequencies (f) were used to show in which categories the participant views were concentrated.

Findings: In general, it is seen that the participants had a negative opinion towards the "Distance Education" system before the Covid-19 Pandemic. The most expressed opinion of the participants on this issue is "lack of education" (43 people). It is seen that more than half of the participants (47 people) have a negative opinion about the courses offered through the "Distance Education" system during the Covid-19 Pandemic process. Among the most mentioned opinions; "Continuation of education (33 people) and the opportunity to watch the lessons again (4 people)" are categories that are evaluated positively. Insufficient time (27 people), technical problems (1 person), not being able to socialize (7 people)" are categories that are evaluated negatively.

According to the participants; The opportunity to watch the course records later (39 people), uninterrupted education (8 people), increased use of technology (8 people), the comfort of home (7 people), financial advantage (3 people), advantage in terms of health (2 people) are the most important advantages of distance education. Some participants (17 people) stated that there is no advantage of distance education.

According to the participants; lack of interaction (24 people), technical problems (15 people), staying away from education (14 people), not being able to socialize (14 people), insufficient time (11 people) and not being able to focus (6 people) are seen as the most important disadvantages of the lessons given in comparison to the face-to-face lessons.

More than half of the participants (56 people) expressed a negative opinion about the exams made through the "Distance Education" system during the Covid-19 Pandemic process. Technical problems (18 people), injustice (18 people), insufficient time (14 people), focusing problem (6 people) are among the reasons for dissatisfaction. One third of the participants (28 people) stated that they were satisfied with the exams made through the distance education system. The low level of stress is seen as one of the reasons for satisfaction.

It is understood that about three-quarters of the participants (61 people) had a negative impact on their future thoughts during the Covid-19 Pandemic process. Most of the participants stated that their anxiety levels for the future increased during the Covid-19 Pandemic process. "Not being able to socialize, staying away from education, professional inadequacy, loss of professional reputation, uncertainty, hopelessness are among the reasons for the participants' anxiety about the future. Some of the participants (23 people), stated that their thoughts about the future were positively affected during the Covid-19 Pandemic process. "Awareness about health and technology, being hopeful for the future" are positive opinions.

Improving technical facilities (14 people), ensuring active participation (13 people), ensuring exam security (7 people), increasing the duration of lessons (6 people) are the subjects mentioned by the participants in order to develop the distance education system. More than half of the participants (44 people) stated that no matter how much it has been improved, distance education is not enough and it is necessary to return to face-to-face education.

Discussion:

It is seen that the opinions of social studies teacher candidates about the "Distance Education" system before the Covid-19 Pandemic were mostly negative (73 people). Similar results were obtained in existing studies (Baylas, 2022; Bahadır 2021). It is seen that teacher candidates have concerns about distance education.

It is seen that the opinions of the participants about the courses made over the distance education system during the Covid-19 Pandemic process are generally negative (47 people). "Insufficient time (27 people), technical problems (13 people), not being able to socialize (7 people)" are the opinions mentioned in a negative way. "Continuation of education (33 people) and the opportunity to watch the lessons again (4 people)" are the opinions mentioned in a positive way. In different studies, it is seen that the majority of the participants have a negative opinion about the courses conducted through the distance education system (Karakuş et al., 2020; Seçkin, 2022; Türkan, Leblebici & Önal, 2020). According to pre-service teachers, face-to-face training is necessary to learn. Distance education cannot replace face-to-face education. In shaping the views of teacher candidates; It is thought that the lack of any preparations for distance education, the process of getting used to distance education and their inability to overcome the psychological difficulties that occur under pandemic conditions are effective.

According to the research results, the most important advantages of distance education are as following: "The opportunity to watch lecture recordings over and over again, continuation of uninterrupted education, increased use of

technology, opportunity to listen to lectures in the comfort of home, advantages related to being healthy, financial benefits". Some participants, on the other hand, stated that there is no advantage to distance education. The advantages identified in different studies regarding distance education are as follows: "useful system, effective learning activities, taking responsibility of the student (Zan & Zan, 2020), being able to watch the course records again access to distance education by phone (Baylas, 2022; Duman, 2020), convenience, time saving, continuity, continuous access to course content, low cost, access to ready-to-use information, learning at one's own pace, learning to search, learning to learn, supporting technological development (Bahadır, 2021), use of technology, awareness, skill development (Karakaya et al., 2021).

According to the research findings, during the Covid-19 Pandemic process, the disadvantages of the lessons given over the "Distance Education" system compared to the face-to-face lessons are listed as follows: "Lack of interaction, technical problems, being away from education, inability to socialize, lack of time and inability to focus".

In other studies, the disadvantages of distance education include the following: "lack of motivation (Duman, 2020; Karakuş et al., 2020), lack of interaction, (Bahadır, 2021; Duman, 2020; Ekiz, 2020), lack of equality of opportunity (Bahadır, 2021; Seçkin, 2022; Türkan et al., 2020), technological problems (Bahadır, 2021; Ekiz, 2020; Karakuş et al., 2020; Özkara & Bozyiğit, 2020; Türkan et al., 2020; Zan & Zan, 2020), insufficient course contents (Türkan et al., 2020; Zan & Zan, 2020), unplanned teaching of lessons, lack of discipline, inability to focus on lessons, security weakness (Zan & Zan, 2020), problems seen in applied lessons, inability to follow students' participation in lessons, lack of self-management of students, adjustment problems of first graders, inability to reach affective and psychomotor goals, shortened course time, technological deficiencies of students and instructors (Bahadır, 2021).

Due to the different socio-economic conditions of individuals, companies or countries; "Inequality in access to and use of the production, distribution and display of information electronically has been described as a "digital gap" by the OECD. In order to eliminate this problem, it was stated that the infrastructure should be strengthened, the access to information and communication technologies should be expanded and the competence of the users should be increased.

More than half of the participants stated that they thought negatively about the exams held within the scope of distance education during the Covid-19 process. Technical problems, concerns about injustice caused by cheaters, insufficient time, and focusing problems are among the reasons for dissatisfaction. One third of the participants stated that they were satisfied with the exams made through the distance education system. The low level of stress is one of the reasons for satisfaction. According to the results obtained in other studies on the subject, the most frequently expressed concerns about the exams held during the distance education process are: Technical problems (Baylas, 2022; Türkan et al., 2020), concerns about measurement and evaluation, injustice (Duman, 2020; Türkan et al., 2020; Zan & Zan, 2020). In particular, infrastructure problems and concerns about injustice are frequently emphasized.

It is understood that the majority of the participants (61 people) had their future thoughts negatively affected during the Covid-19 Pandemic. It has been determined that teacher candidates' concerns about the future have increased during the Covid-19 Pandemic process. In addition, it is understood that some participants' thoughts about the future were positively affected during the Covid-19 Pandemic process. Awareness about health and technology, and hope for the future are among the positive effects. In other studies too, it is understood that participants were negatively affected by the pandemic period (Türkan et al., 2020). It is seen that the uncertainty brought by the pandemic process increases the anxiety level of young people. It seems that the most important source of stress for youth, who are seen as the guarantee of the future of the society, is future anxiety (Kara, 2009). It is understood that teacher candidates need psychological support to maintain their hopes for the future.

According to the research findings, in order to develop the distance education system; It is necessary to improve technical facilities, ensure active participation in classes, ensure exam security, and increase the duration of the lessons. More than half of the participants (44 people) stated that no matter how much it has been improved, distance education is not sufficient and it is necessary to return to face-to-face education. In a study conducted in Morocco; It was stated that online learning in university education is not more interesting than traditional learning, that at least fifty percent of the teaching should be face-to-face, and the problems of reliable technical equipment and internet access were also mentioned (El Firdoussi et al., 2020).

In researches; The problems of adaptation to distance education have been expressed, it has been suggested to consider the services, systems and infrastructure offered by the university, and to design distance education environments where technical problems are solved. Moreover; It was also emphasized that distance education should be implemented in a way that supports formal education and that it should not be used in the education system unless it is necessary (Bahadır, 2021; Baylas, 2022; Ekiz, 2020; Karakuş et al., 2020; Özkara & Bozyiğit, 2020).

From the results of the research; It is understood that pre-service teachers do not find distance education sufficient, they accept that it is a system that can only be used out of necessity, and they think that face-to-face education should be returned as soon as possible. According to teacher candidates; Among the reasons for the negative perceptions of distance education are "the inadequacy of the lessons given through the distance education system compared to the lessons offered in the classroom, the problems in the exams" and "the difficulties in socialization".

Based on the findings of the study, the following recommendations are presented:

It may be beneficial to improve the technical infrastructure in order to provide more interaction in courses conducted over distance education.

Increasing the duration of the lessons may be beneficial.

Taking the necessary precautions to prevent technical problems and cheating in the exams made over the distance education system can reduce the concerns about measurement and evaluation.

It may be beneficial to provide psychological support to teacher candidates whose anxiety level has increased during the Covid-19 Pandemic process.

Necessary precautions should be taken and face-to-face education should be started.